

Strengere Europese ESG-regelgeving maakt vooral kmo's het leven zuur

“DEELS IS DIT TOCH EEN GROTE SHOW VOOR DE GALERIJ”

FILIP MICHIELS

Vanaf volgend jaar schakelt de EU opnieuw een versnelling hoger met de duurzaamheidsregels die het bedrijven oplegt. Vooral voor Europese kmo's, die in theorie nog wat respijt krijgen maar hier in praktijk ook nu al door getroffen worden, zijn de nieuwe ESG-regels een zware dobber. 'Almaar meer Europese bedrijven dreigen uit de markt te worden geduwd.'

Een bescheiden maar gezellig kantoorgebouw, met daarnaast enkele loodsen en opslagplaatsen, aan de rafelrand van een industrieterrein vlakbij de E17. Hier huist een typisch Vlaamse kmo met een tiental medewerkers, actief in de chemische sector. 'Met onze producten mikken wij voornamelijk op de industriële markt, in binnen- en buitenland,' vertelt Kurt, die het bedrijf al flink wat jaren leidt. 'Ruw geschat realiseren wij 80 procent van onze omzet buiten België, en bij onze klanten zitten ook enkele heel grote multinationale spelers.' Net om die reden wil hij ook alleen onder een schuilnaam getuigen. Kurt heeft een lijst afgedrukt met alle verschillende duurzaamheidsrapporteringen en keuringen waaraan zijn bedrijf vandaag moet voldoen. We tellen er 32. Leest u even mee: een F gas-audit, een grondonderzoek (terwijl het bedrijf nochtans helemaal geen vervuulende activiteiten uitoefent), het financiële UBO-register, een keuring van de tanks onder druk, een trimestrieel verslag van de milieucoördinator, maar net zo goed een keuring van de airco, de verwarming en de riolering en een veiligheidsjaarverslag. Anno 2023 onderscheidt hij ook al 24 verschillende afvalstromen, waarover hij vervolgens ook nog

eens moet rapporteren bij OVAM. 'Toen ik hier vijftien jaar geleden startte, waren we als bedrijf uiteraard ook al onderhevig aan behoorlijke strenge milieuregels, denk maar aan het Kyoto- en Montréal-Protocol', klinkt het. 'Regels die - voor alle duidelijkheid - wereldwijd van toepassing

“ Eigenlijk zou ik vandaag twee mensen extra moeten aannemen om aan al die nieuwe verplichtingen te kunnen voldoen. Maar zeg me eens: hoe maak ik dan nog winst? ”

waren, zij het soms wel met andere tijdslijnen. De voorbije jaren is er vooral vanuit Europa een stortvloed aan nieuwe ESG (Environment, Social, Governance)-wetgeving op ons afgekomen. En dat gaat soms heel ver. Zo krijgen we van onze banken bijvoorbeeld de vraag om de inkomstenbronnen van van al onze bestuurders op tafel te leggen. Mét bewijsmateriaal. Maar van diezelfde bank krijgen nu net zo goed al een pak vragen over ons ecologisch profiel. Hoeveel werknemers rijden er al elektrisch, of met de fiets? Wekken we zelf elektriciteit op, en welk aandeel van de elektriciteit die we aankopen is groen? Gaan we niet mee in dat soort extra vragen of vullen we die vragenlijsten niet nauwgezet in, dan is het risico groot dat we bijvoorbeeld geen financiering meer krijgen.'

Administratieve rompslomp

Los van de soms onrealistisch strenge milieuregels, heeft Kurt het vooral gehad met het extra werk en de enorme administratieve rompslomp die de Europese ESG-wetgeving met zich meebrengt. 'Wij beantwoorden sowieso al aan heel veel regels, bijvoorbeeld op vlak van goed bestuur, maar we moeten het nu ook telkens opnieuw bewijzen. Die audits zijn behoorlijk ingewikkeld, ze

zijn ook heel duur en tijdrovend, zeker voor kmo's. Neem nu de F gas-rapportering, in het kader van de Europese verordening rond gefluoreerde broeikasgassen. Sinds kort volstaat de rapportering op zich al niet meer, er moet nu ook een officiële audit gebeuren. Prijskaartje: 1.200 euro. Voor twee transacties op een jaar. Ik heb die business nu noodgedwongen afgestoten. Ik wil niet al te veel in technische details treden, maar als wij op basis van nieuwe regelgeving die bepaalde producten verbiedt nieuwe ingrediënten moeten ontwikkelen, dan kost ons dat gemakkelijk 1 miljoen euro. Voor een kleine kmo is dat niet meer behapbaar. Nog extremer is de nieuwe PFAS-regelgeving: ik overdrijf niet wanneer ik stel dat die voor ons in haar huidige vorm een existentiële bedreiging is. De soep zal wellicht zo heet niet gegeten worden, maar mochten de voorstellen die nu op tafel liggen ook daadwerkelijk vertaald worden in dwingende regelgeving, dan moet ons bedrijf de deuren sluiten.'

In theorie zijn het alleen de allergrootste bedrijven voor wie er vanaf volgend jaar veel strengere ESG-regels gelden. In praktijk zijn alle bedrijven in de keten, van de kleinste toeleverancier in Slowakije tot de kmo bij u om de hoek, de sigaar. 'Multinationals zijn voor hun rapportering over pakweg de milieu-impact van bepaalde stoffen uiteraard ook afhankelijk van de informatie die zij van hun leveranciers krijgen', legt Kurt uit. 'En dus kloppen ze ook bij ons aan om de ESG-regels te implementeren. De impact daarvan is bijzonder groot: van een verdere inperking van ons energieverbruik tot zeer gedetailleerde duurzaamheidsrapporten. Ik heb negen werknemers, maar eigenlijk zou ik vandaag twee mensen extra moeten aannemen om aan al die nieuwe verplichtingen te kunnen voldoen. Maar zeg me eens: hoe maak ik dan nog winst?'

Sollicitant

Een vergelijkbaar verhaal horen we dertig kilometer verderop, bij Flandria Foods. 'Als bedrijf zetten wij uiteraard al veel langer in op duurzaamheid, maar sinds begin dit jaar is alles echt in een

◀ Bruno Verhenne
Foto © Tim Dirven

Een Europese richtlijn met een enorme impact

Alle beursgenoteerde bedrijven en bedrijven van openbaar nut in de EU moeten in 2025 voor het eerst rapporteren volgens de nieuwe CSRD-richtlijn (Corporate Sustainability Reporting Directive), over het boekjaar 2024. Andere grote bedrijven volgen vanaf 2026, over boekjaar 2025. KMO's krijgen nog een jaartje meer respijt, en voor niet-Europese bedrijven geldt de verplichte CSRD-rapportage vanaf 2029. De impact van deze nieuwe ESG-regels (Environment, Social, Governance) kan dus amper overschat worden: tienduizenden Europese bedrijven zullen er rekening mee moeten houden. Naar het bedrijfsleven toe is het een van de allerbelangrijkste onderdelen van de veelbesproken Europese green deal. Ook kleine ondernemingen die zelf buiten het toepassingsbereik vallen, zullen er door getroffen worden, bijvoorbeeld omdat ze produceren voor klanten die zelf wél moeten rapporteren. In de duurzaamheidsrapportage staan drie indicatoren centraal: milieu, sociale omstandigheden en goed bestuur.

stroomversnelling gekomen. De Europese ESG-regelgeving is daarin zonder meer de allerbelangrijkste factor', vertelt CEO Bruno Verhenne. Hij nam Flandria Foods, een oer-Vlaams familiebedrijf met 24 werknemers, in 2016 samen met zijn echtgenote over. 'Wij produceren soepen, sauzen en bouillons maar ontwikkelen daarnaast, onder een andere vlag, ook zelf nog aroma's. Met die producten mikken we zowel op de Vlaamse cateraars en grootkeukens als op de industrie. Met onze aroma's zitten we in heel Europa', klinkt het. 'Wij leveren niet zelden ook aan grote multinationals, en daar ligt het kalf gebonden. Om hen als klant te kunnen behouden, moeten wij ons als relatief kleine kmo ook aanpassen aan de strengere ESG-regels. Een multinational die correct wil rapporteren, kan niet anders dan ook naar zijn – soms piepkleine - leveranciers toe te stappen. Met exact dezelfde vragen: wat is onze duurzaamheidsstrategie in tal van domeinen, hoe monitoren we die en hoe garanderen we die vervolgens ook? Alleen beschikt zo'n multinational over een hele batterij specialisten die dat netjes kunnen uitvlooiën, opvolgen en in kaart brengen. En uiteraard hangt daar ook voor hen een prijskaartje aan vast, maar zij kunnen dat spreiden over een omzet die oneindig veel groter is dan die van ons. Om dit even heel concreet te maken: straks verwacht ik hier een sollicitant die ik speciaal aanwerf om dit soort werk voor ons te gaan doen. Zijn loon zal ik vervolgens dus ook moeten doorrekenen in onze producten. Ik krijg quasi dagelijks te horen dat de voedselprijzen nu echt wel door het dak gaan, maar weet dat wij als bedrijf de gestegen kosten de voorbije jaren zelfs niet eens helemaal doorgekend hebben. Ik zit acht jaar in deze business, en in die periode is de administratieve workload zeker verdrievoudigd.'

Tachtig verschillende componenten

Bij Flandria Foods gaan de vragenlijsten onder meer over het energieverbruik, de werkeethiek en de herkomst van de grondstoffen. 'Waarna onze leveranciers vervolgens op hun beurt ook dezelfde vragenlijsten moeten invullen. Begrijp me niet verkeerd: ik sta volledig achter het idee om de productie- en distributieketen te verduurzamen, maar de hele rapportering is er echt wel te veel aan. Om je een concreet voorbeeld te geven: zonet hebben we een vragenlijst voor één klant afgerond, en daar hebben twee werknemers drie dagen aan gewerkt. Zo wordt er bijvoorbeeld gevraagd naar de landen van oorsprong van onze ingrediënten en grondstoffen. Gaat het over pakweg specerijen en kruiden, dan kan dat zinvol zijn. Met het oog op de voedselveiligheid geldt er zelfs een wettelijke verplichting om ook de laatste kruimel traceerbaar te maken. Maar voor aroma's belanden we dan soms echt in oeverloze discussies. In de wetenschap dat één bepaald aroma al vlug uit tachtig verschillende componenten bestaat, moeten we dus ook daarvan het land van oorsprong traceren. De producerende bedrijven zijn doorgaans snel gevonden, maar wat als die wereldwijd twintig verschillende productie-sites tellen? Dan wordt het natuurlijk wel héél lastig. Vaak geven we dan gewoon alle mogelijke

◀ ▲ **Bruno Verhenne**
Foto's © Tim Dirven

landen op. Zeg me nu eens: wat is daarvan dan de toegevoegde waarde? Ik heb ooit al overwogen om tussen al die landen gewoonweg eens 'de maan' te schrijven, maar dat kan ik natuurlijk niet maken naar mijn klanten toe (lacht). Maar alle gekheid op een stokje: ik ben zeker dat heel wat instanties het nooit zouden opmerken. En nee, de antwoorden zomaar eventjes kopiëren voor andere klanten, is geen optie. De vragen zijn dan weer net iets anders. Waar al die antwoorden finaal terecht komen, daar heeft Verhenne zelf ook geen idee van. Of ze daadwerkelijk ook gecontroleerd worden, is nog een groter vraagteken. 'Eerlijk gezegd: wat mij betreft is dit deels toch één grote zinloze show voor de galerij. Ik zal niet ontkennen dat sommige bedrijven af en toe weleens een stok achter de deur nodig hebben om een stuk duurzamer te gaan produceren, maar de slinger slaat nu echt wel heel ver door.'

Consultancybedrijven

Valt er over de meerwaarde van die doorgeslagen controledrang nog te discussiëren, dan is er wel één zekerheid: meer controles en rapporteringen leiden sowieso ook tot hogere prijzen van veel eindproducten. Medewerkers dagenlang vrijstellen om vragenlijsten in te vullen – of zelfs extra mensen aanwerven – kost uiteraard ook geld. Een andere optie is het hele zaakje uitbesteden aan gespecialiseerde consultants, maar ook dat is niet bepaald gratis. De grote consultancybedrijven spinnen overigens ook vandaag al flink wat garen bij die doorgeslagen controledrift. Ze eten daarbij vrolijk van twee walletjes: enerzijds worden ze zelf vaak ingeschakeld voor ingewikkelde audits bij bedrijven, anderzijds adviseren ze diezelfde bedrijven bij hun rapportering. Deloitte – één van de zogenaamde Big Four – maakte begin septem-

ber bekend dat het in het boekjaar 2022-2023 wereldwijd een omzet van omgerekend 60 miljard euro had gedraaid. Vijftien procent meer dan een jaar eerder, en meteen ook het hoogste cijfer ooit. De vraag naar bijkomende controles op de duurzaamheidsinspanningen van bedrijven stuurde de de omzet van de auditdivisie net geen 14 procent hoger, zo liet het bedrijf weten.

Internationale concurrentiepositie

Een voorlopig nog onbeantwoorde vraag is die naar impact van de strengere Europese ESG-regels op de internationale concurrentiepositie van Europese bedrijven. Verhenne: 'Europa moet echt op zijn tellen passen als het over de toegang tot bepaalde grondstoffen gaat. Specifiek in onze markt zie ik dat nu al gebeuren. Heel veel kruiden en specerijen komen uit Azië. Neem nu een Indiase partij kurkuma die op de markt komt. Willen Europese bedrijven daar mee op kunnen bieden, dan moeten ze – omwille van de zeer strenge Europese milieuwetgeving - van die Indiase producenten ook garanties krijgen dat er zo weinig mogelijk pesticiden werden gebruikt. Nu geef ik je op een briefje: als zo'n Indiase producent kan kiezen tussen enerzijds een veeleisende Europese klant die hen dwingt om duurzamer maar ook duurder te produceren en anderzijds een Amerikaanse of Aziatische klant, dan is de keuze snel gemaakt. Het is mooi dat de EU zich profileert als een voortrekkers rol voor vlak van duurzame productie, maar als we de standaard zo hoog leggen dat vele leveranciers dreigen af te haken, dan wordt het natuurlijk een ander verhaal. Helaas, als kmo kunnen we natuurlijk nooit tegen die machtige Europese machine ingaan. Geen enkel bedrijf kan het zich vandaag nog veroorloven om een bepaald 'duurzaamheidsbeleid' publiekelijk in twiifel te trekken. Dan word je meteen afgeschoten, daar moeten we niet flauw over doen. Begrijp me niet verkeerd: ik vind zelf ook dat we verder moeten verduurzamen, maar dan moeten we ook aanvaarden dat daar flink wat meer werk en dus ook een hoger prijskaartje aan vasthangt. Hij pleit ook voor een veel meer stapsgewijze aanpak. 'Wat als ik er niet in slaag om tegen volgend jaar aan al die vragen van grote klanten te voldoen? Gaan zij dan op zoek naar andere leveranciers? Dat risico is wat mij betreft helaas niet denkbeeldig.'

Kurt zit op dezelfde lijn. 'Sommige niet-Europese concurrenten blijven vrolijk producten en stoffen importeren die helemaal niet conform zijn. Ik zie ze hier zelfs regelmatig de revue passeren. Als de EU op de ingeslagen weg voortgaat, dan dreigt de concurrentie in heel veel sectoren op termijn bijzonder klein te worden. Te strenge duurzaamheidsregels die te snel moeten worden geïmplementeerd, zullen almaar meer Europese producenten uit de markt duwen. Europese bedrijven gaan voor elk product afweging of het sop de kool nog wel waard is. Als men er al in slaagt de illegale import te beperken – wat ik sterk betwijfel - zullen sommige consumentenproducten dus wel veiliger maar ook duurder worden.'